

Etablering af ny daginstitution

Børnehuset Brillesøen **Albertslund Kommune**

Byggeprogram del 2

Værdi- og funktionsprogram

8. august 2022

Rev. dato 22. september 2022

Indholdsfortegnelse

1	Introduktion	3
1.1.	Indledning	3
2	Værdier og vision	4
2.1.	Dagtilbudslovens rammer og den styrkede pædagogiske læreplan	4
2.2.	De pædagogiske principper	4
2.3.	Brillesøens værdier	5
2.4.	Vision for det nye 'Børnehuset Brillesøen'	6
3	Funktionsprogram	11
3.1.	Normer og kvalitetskrav - <i>Arealkrav</i>	11
3.2.	Generel funktionsbeskrivelse og organisering	11
3.3.	Børnearealer	12
• 3.3.1.	Grupperum i børnehave og vuggestue	13
• 3.3.2.	Børnegarderober	14
• 3.3.3.	Vindfang i klyngen	14
• 3.3.4.	Puslerum/børnetoilet	15
• 3.3.5.	Udetoilet	16
3.4.	Fælles- og fordelingsarealer	16
3.5.	Servicearealer	17
• 3.5.1.	Hovedindgang	17
• 3.5.2.	Personalefaciliteter	17
• 3.5.3.	Produktionskøkken og vareindlevering	18
• 3.5.4.	Depoter	19
• 3.5.5.	Rengøringsrum og vaskeri	19
• 3.5.6.	Liggehal	19
3.6.	Indretning af udearealer	20
• 3.6.1.	Ankomstområde	20
• 3.6.2.	Legepladsen/udearealer	20
• 3.6.3.	Legeplads	21
• 3.6.4.	Skure, renovation og cykler	24
4	Optioner	22
• 4.1.1.	Fællesareal med pædagogisk køkken	22
• 4.1.2.	Krearium med depot	22
• 4.1.3.	Tumlesal med depot	23
• 4.1.4.	Legeplads	23

1 Introduktion

Albertslund Kommune, byen for børnene, det grønne og fællesskabet er i vækst. Der forventes at komme nye borgere og dermed også nye børn til vores dagtilbud. Børnenes liv i dagtilbud skal medvirke til, at de alle trives, udvikles, lærer og dannes. Disse fire grundelementer skal være vejviser for, hvordan nye dagtilbud i Albertslund Kommune skal bygges og de nuværende skal renoveres. Samtidig er børnehuse en del af børnefamiliers hverdagsliv, og det skal de også være i familiernes fritid, så børnehuse og legepladser skal indgå i familiens liv, og nærmiljøet skal indgå i dagtilbuddenes hverdag.

1.1. Indledning

Næværende Værdi- og funktionsprogram er udarbejdet af Albertslund Kommune i samarbejde med RUBOW Arkitekter og Wissenberg Rådgivende Ingeniører.

Et byggeudvalg af repræsentanter for de to nuværende institutioner har bidraget med en beskrivelse af de nuværende værdier, som ønskes videreført i det nye byggeri, samt ønsker til den fremtidige organisering af børnegrupper, fællesarealer og servicearealer.

Albertslund Kommune har tidligere udarbejdet et dispositionsforslag for Børnehuset Brilllesøen i niveau B (børnekvadratmeter). På baggrund af prisstigningerne i markedet, har kommunen set sig nødsaget til at udbyde institutionen i niveau C (børnekvadratmeter). <https://albertslund.dk/inspirationtilnydaginstitution>

- Værdi- og funktionsprogrammet udgør del 2 af byggeprogrammet. De forskellige funktionskrav og bestykning er nærmere angivet i rumskemaerne, der vedlægges som bilag i udbudsmaterialet.

2 Værdier og vision

2.1. Dagtilbudslovens rammer og den styrkede pædagogiske læreplan

Den nye daginstitution skal drives efter dagtilbudsloven.

Dagtilbuddet skal fremme børns trivsel, udvikling, læring og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Børn i dagtilbud skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel og sundhed.

Der skal i børnehuset kunne arbejdes med en pædagogisk læreplan, hvor dagtilbuddet hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter leg, voksen initierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og daglige rutiner, der giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

2.2. De pædagogiske principper

Daginstitutionen Brillesøen vil, som de øvrige daginstitutioner i Albertslund Kommune, arbejde pædagogisk efter nedenstående værdier og principper:

1. *Fællesskab*: Rummene skal ses som medspillere og invitere til leg, udfoldelse og fantasi.
2. *Forskellighed*: Dagtilbuddet tilknyttes det nærmiljø, de er placeret i.
3. *Udfordring/ro*: Børns kropslige, psykiske og kognitive udvikling skal medtænkes ift., hvilke behov rummene målrettes til.
4. *Særlige behov*: Dagtilbuddet skal også huse børn, der er mere sårbare, og som har nogle særlige behov, der skal tilgodeses. Det skal rum og indretning medvirke til at skabe mulighed for.
5. *Kroppen*: Børn lærer med kroppen først, og der er løbende nyt, de skal lære - kravle, gå, trille, løbe, springe og meget mere. De forskellige udfoldelsesmuligheder skal der være mulighed for i en legende form, både inde og ude.
6. *Nysgerrighed*: At have udsyn og indkig til alle rum medvirker til at kunne følge med i, hvad børn og voksne laver andre steder, f.eks. på legepladsen eller i andre rum. Sammenhæng mellem udendørs og indendørs miljøer giver pædagogiske muligheder, der i mindre grad er vejrafhængige og mulighed for at bruge alle læringsmiljøer over hele dagen.
7. *Udendørs*: Legepladser indrettes med varierede og afgrænsede områder, der dels giver mulighed for at lege i mindre grupper, og dels at børnene kan blive fordybet i lege uden hele tiden at kunne se og blive set af andre børn.
8. *Variation*: Daginstitutionen består af fleksible lokaler, der kan anvendes både til vuggestue- og børnehavebørn.

Totalentreprenøren skal indarbejde ovenstående principper i projekteringen af den nye daginstitution.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
2. Værdier og vision

Dato : 08.08.2022
Rev. dato :
Side : 5/24

2.3. Brillesøens værdier

Repræsentanter fra de to eksisterende afdelinger Brillesøen, Kærmosen og Tranehaven har identificeret 10 bærende og identitetsskabende værdier, som ønskes videreført i det nye børnehus. Da de to afdelinger har ligget i området i over 30 år, er der selvsagt opbygget mange traditioner og særkender, som har stor værdi for både medarbejdere, forældre og børn.

1. Vi bruger naturen meget

Brillesøen, Vestskoven og Her stedlund Naturcenter indgår som attraktive besøgsmaal for børnegrupperne i dagligdagen, hvorfor grej til udflugter samt adgang til områderne skal ligge lige for.

2. Det skal være nemt at komme ud

Den store og naturskønne legeplads har store potentialer og tilbyder i dag mange fysiske og naturbaserede udfordringer, rumligheder og sansestimuleringer. Der arbejdes med begrebet udflytterkoloni, dels inden for matriklen, dels som et begreb for de børnegrupper, der tager på tur.

3: Fællesskabet er omdrejningspunktet

Samlivet mellem de to nuværende afdelinger har altid været højt. Dette er yderligere blevet forstærket ved etablering af en fælles ledelse i 2010.

Årshjulet indeholder en række fælles arrangementer i form af bl.a. jule-, sommer-, græskar- og private fester. De nye rammer skal understøtte disse aktiviteter og fornemmelsen af forsat at kunne 'gå på besøg hos hinanden'. Forældredeltagelsen er ligeledes høj i forbindelse med arbejdsdage og fællesspisning, hvilket bidrager til en øget tolerance i forældregruppen.

4: Kreative rammer ude og inde

Kunstnerisk udfoldelse har høj prioritet, og kreative projektføløb er en vigtig del af dagligdagen. Der er mulighed for kreative aktiviteter udendørs og indendørs. Udearealer skal disponeres, så der på et senere tidspunkt kan opføres et udendørs værksted.

5: Bevægelse integreres i dagligdagen

Her er plads til det vilde og til motoriske udfordringer for børn i alle aldre. Vores rammer stimulerer børn naturligt, f.eks. ved at kunne bygge huler og klatre i træer.

6: Det gode måltid

Der tilberedes sunde, økologiske måltider hver dag. Frokostpausen er et både vigtigt og hyggeligt samlingspunkt i dagligdagen. Børn og voksne spiser sammen, og børn hjælper med at dække bord og rydde af.

7: Plads til dyr

Pleje af dyr vækker følelser og udvikler ansvar. I dag har vi fisk og krybdyr indenfor.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
2. Værdier og vision

Dato : 08.08.2022
Rev. dato :
Side : 6/24

8: Tæt relation til lokalområdet

Musik og rytmik har været styrket af, at Musikskolens aktiviteter har været afviklet på institutionen, og denne tætte relation ønskes fortsat mulig. Derudover laves rytmik for ældre og børn på det nærliggende plejecenter. Legepladsen bruges i weekenden af familier, der bor i nærområdet.

9: Forældre skal altid føle sig velkomne

Det gode samarbejde med forældrene er værdifuldt for både børn, forældre og personale, hvorfor det er vigtigt fortsat at kunne invitere ind og engagere forældrene. Den årlige drift af udearealer afhænger af høj forældredeltagelse, men aktiviteten bidrager samtidig til opbygning af fællesskab og engagement.

10: Det gode arbejdsmiljø

Personalegruppen beskriver deres arbejdsplads som 'et helt særligt sted' og understreger, at når folk arbejder så mange år på samme arbejdsplads på trods af, at de fysiske rammer er nedslidte, er det fordi, det er et godt sted at være - både for personale og børn. Resultatet har været en meget lav personaleudskiftning.

2.4. Vision for det nye 'Børnehuset Brillesøen'

De 10 beskrevne værdier danner grundlag for visionen for det nye Børnehus Brillesøen, der skal fremhæve det integrerede dagtilbud som et nyt og særligt sted for det gode børneliv. Visionen fremhæver væsentlige stemninger, rytmer, arbejdsgange og potentialer i et nyt og større børnehus, hvor alle kvadratmeter skal udnyttes så godt som muligt.

Børnehuset skal som udgangspunkt bestå af fem børnehavegrupper og seks vuggestuegrupper, men sammensætning skal kunne skifte. Grupperne skal organiseres i mindre klynger af 2-3 grupperum, der skaber nærhed og lokalt tilhørsforhold for både voksne og børn. Det lille i det store skal opleves tydeligt for både børn og voksne.

Det lille i det store

Institutionens disponering og indretning skal fremkalde tryghed hos børnene og samtidig inspirere dem. Det skal være muligt for børnene selv at præge institutionen og sætte personlige spor i rummene, så de etablerer et følelsesmæssigt forhold til de fysiske rammer.

Institutionen skal indrettes overskueligt og æstetisk, så børn og voksne kan forholde sig til helheden og aktiviteterne i de enkelte rum, så børnene får lyst til at udforske og afprøve bygningens forskellige muligheder.

Daginstitutionen skal være et oplevelsesrigt sted, hvor indretningen taler til og med barnet, fordi børn indgår naturligt i dialog med de omgivelser, de befinder sig i og bruger bygningens rum på en helt anden måde end de voksne. Ambitionen er at frembringe og indrette bygningen, så den appellerer til børnenes forskellige bevægelsesmønstre.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
2. Værdier og vision

Dato : 08.08.2022
Rev. dato :
Side : 7/24

Bygningen skal støtte børnenes udvikling og inklusion af alle børn, mentalt såvel som fysisk, f.eks. ved at indføre niveauer og nicher samt ved at skabe mindre afgrænsede delområder. Alle børn skal have en fast base et sted, hvor de hører til og samles med faste voksne og venner.

Udnytte de varme hænder

De nuværende brugere har bidraget med vigtige betragtninger, der kan understøtte et godt flow og udnytte personaleresourcer i det nye byggeri optimalt til fordel for det enkelte barn. Huset skal kunne fungere med en lav personalenormering i ydertimerne, og det skal være nemt for personalet at lukke op og lukke ned. Nybyggeriet skal bidrage til at optimere de daglige arbejdsgange og processer. Bygningens organisering skal sikre, at ting og steder ligger i en naturlig forlængelse af hinanden, således at medarbejderne ikke bruger unødigt tid på praktiske gøremål.

Ankomsten

Børnenes dagligdag formes af det trygge møde med børnehuset. Alle skal føle sig velkomne, både børn og voksne, også i et det nye og meget større hus. En fælles hovedindgang skaber god synergi forældrene imellem og mulighed for, at alle forældre passer lederkontoret hver dag. Den tætte relation mellem forældre og ledelse øger muligheden for den korte snak og det uformelle møde. En fælles hovedindgang med plads til fodtøj sikrer endvidere, at der kan etableres en skofri indendørs forbindelse til den enkelte børneklynge.

Fælles- og fordelingsarealer

Fællesarealer og gangforløb ønskes indrettet med særlige stemninger og faciliteter, der på forskellig vis understøtter bevægelse, kreativitet og fordybelse. Fællesarealer forbedres til montering af fysiske elementer som motorikskinner, fast inventar, opholdspladser, grotte, huler, klatrevæg, kørebane o.l.

Livet i en klynge

Den enkelte børneklynge af 2-3 grupperum disponeres, så den er nem at skalere i forhold til den aktuelle bemanning. Der etableres rolige rammer i klyngen, hvorfra det er let for det enkelte barn at tage afsked.

Et rent og indbydende miljø er centralt for børnenes trivsel. Dette forudsætter et gennemtænkt og intuitivt flow af både mennesker og overtøj i klyngen. Den primære garderobezone indrettes så vidt muligt skofri og med direkte adgang til et vindfang, der leder til legepladsen. Garderobezonen indeholder børnenes indendørs beklædning og fodtøj, mens vindfanget kan benyttes til vådt og beskidt overtøj og fodtøj.

Garderobezonen indrettes tæt ved grupperummet for at sikre naturligt opsyn for personalet. Ved en skofri organisering kan området eventuelt benyttes som supplerende legeområde.

Der skal være en tæt relation mellem grupperum og puslerum samt mellem grupperum og børnegarderobes, så dagligdagen i klyngen kan fungere gnidningsfrit og med varierende bemanning.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
2. Værdier og vision

Dato : 08.08.2022
Rev. dato :
Side : 8/24

Spisetid

Klyngen tilrettelægges, så det er muligt for de respektive 2-3 børnegrupper at åbne sammen. Et grupperum udvælges til åbne rum med servering af morgenmad.

Ved frokosttid omdannes grupperummene til spisestuer. Der vaskes hænder før og efter maden i det nærliggende puslerum. Udvalgte børn hjælper med at klargøre frokosten og rydde op efter den igen. Maden hentes på rullevogn fra produktionskøkkenet til grupperum.

Børnene dækker bord, rydder af, og sorterer madaffald. Selve spisningen foregår i mindre familiegrupper, hvor børn og personale spiser den samme mad. Om eftermiddagen serveres frugt indendørs i klyngen eller udendørs på skærmede og evt. overdækkede fællesarealer. Det udendørs inventar udformes, så både børn og voksne kan sidde ned.

Sovetid

Vuggestuebørn sover til middag i liggehaller med faste krybber. Børn op til 2 år sover i krybber. Børn over to år sover i udvalgte grupperum, som udstyres med madrasser og dyner. I hver klynge skal der indrettes skabe med plads til madrasser og dyner.

Grupperum ønskes udført med en anvendelig udendørs kantzone, hvor det ligeledes er muligt at parkere barnevogne.

Forældretid

Børnehuset er også forældrenes. Ved ankomsten skabes overblik over personalegruppen via en billedvæg samt let kontakt til lederkontoret. Den daglige færdsel i børnehuset er overskuelig, og det skal være nemt at føle sig hjemme.

Aflevering og afhentning af børn sker i den enkelte klynge, hvor der er tænkt i et effektivt flow, så forældre kan bidrage til at placere overtøj, fodtøj og ekstra tøj de rigtige steder. Information om dagen fremgår på whiteboard eller infoskærm. Indtjekning sker ligeledes ude i klyngen.

Personalefaciliter

Personalefaciliteter udføres rumlige og med godt udsyn til de grønne omgivelser og en god intern organisering, der sikrer mulighed for dobbeltudnyttelse af kontorer og møderum. De nye rammer skal samle og stimulere fusionen mellem de to nuværende personalegrupper.

Udearealer

Udearealerne udformes med en høj grad af det nuværende naturpræg med plads til fysiske udfordringer og samling af større og mindre grupper. Her er steder, hvor det kribler og krabler, adgang til vand, krat at bygge huler i og hemmelige gemmesteder.

Legepladsudstyret er en option og skal motivere til bevægelse, og virke udfordrende for de forskellige aldersgrupper.

Eksisterende træer og grønne elementer bevares så vidt muligt. Udvalgte træer er markeret som bevaringsværdige, og træerne har generelt stor affektionsværdi for børn og personale. Udvalgte, fældede træer genbruges som legesteder, der samtidig bidrager til øget biodiversitet. Al træfældning foretages af totalentreprenøren efter aftale med bygherren.

Bæredygtighed i børnehøjde

Børnehusets bæredygtige tiltag prioriteres i forhold til at skabe æstetisk, funktionel og oplevelsesmæssig værdi for medarbejdere, børn og lokalområde. Tiltag, der har værdi for brugerne, er følgende, hvoraf flere kan inspirere til udformning og indretning af byggeri og udearealer:

- Affaldssortering integreret i alle grupperum
- Fokus på bæredygtigt forbrug, temauger, projekter, kost m.m.
- Fra jord til bord, frugttræer, buske og køkkenhave
- Indsamling af batterier
- Vandsparetiltag (f.eks. automatiske vandhaner)
- Opsamling af regnvand, som kan bruges til plantevanding
- Kompostkasser
- Genbrug
- Projekter, der viser, hvor maden kommer fra
- Eng (en vild have som understøtter biodiversitet)
- Insekthoteller

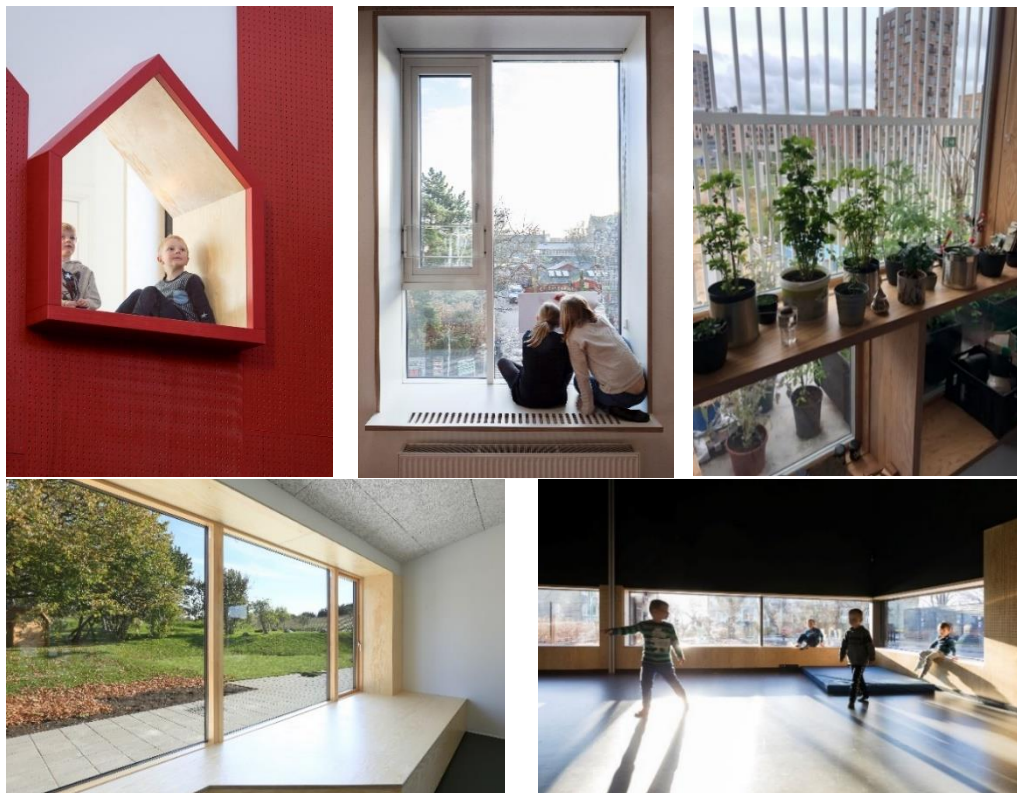
Arkitektur og robusthed

Arkitekturen er en vigtig ramme for det gode børneliv, men også for den gode arbejdsplads. Materialevalget i børnehuset skal være både sundt og robust, og detaljløsninger udføres enkle og gedigne. Overflader er rare at røre ved, og farvevalget skaber et visuelt roligt miljø med tydelig orientering og vejvisning.

Vægge, gulvflader og fast inventar skal fremstå attraktivt og tilgængeligt i børnehøjde. Rum indrettes afstemte og inspirerende, således at miljøet opleves som en helstøbt ramme for det løse inventar samt børnenes produktioner og legetøj. Grupperum udføres med adgang til udendørs privatzone, der kan udvide børnearealet om sommeren. Det tilstræbes indefra at udnytte facaden til børneophold.

Eksempler på indvendigt facadedesign i børneperspektiv.

Eksempler på ophold ved facaden.

Der etableres godt dagslys i alle rum, på nær i depoter, personaletoiletter og -garderober, og det prioriteres at skabe dagslys og udsyn fra flere retninger i de primære opholdsrum. Kunstbelysning skal bidrage til at skabe en god atmosfære med mulighed for, at personalet kan præge de respektive grupperum med hyggelamper, lyskæder og lignende.

Oprydning

Totalentreprenøren skal indtænke gode indretninger som tilgodeser daglig oprydning og dermed nem rengøring.

Sundhedsplejen henviser til retningslinjer om infektionshygiejniske forhold:

- Forhindre at mikroorganismer sætter sig fast.
- Reducere antallet af overflader, hvor støv kan lægge sig.
- Mindske antallet af revner, sprækker og hjørner, hvor snavs, herunder organisk materiale, kan ophobes og begunstige overlevelse og vækst af mikroorganismer.
- Sikre, at alle kontaktpunkter og overflader nemt kan rengøres og eventuelt desinficeres.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
3. Funktionsprogram

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 22.09.2022
Side : 11/24

3 Funktionsprogram

3.1. Normer og kvalitetskrav - *Arealkrav*

Kommunalbestyrelsen har besluttet, at daginstitutioner skal udformes efter bygningsreglementets kvalitetsniveau C, der definerer frit gulvareal på min. 3 m² pr. barn i vuggestuer og min. 2 m² pr. barn i børnehaver.

Til opholdsareal indregnes frit gulvareal i grupperum samt fællesrum og fællesarealer til børneanvendelse, fraregnet gangzone.

Børnehavegrupper dimensioneres til 22 børn. Vuggestuegrupper dimensioneres til 14 børn. Det dimensionsgivende grupperum med fleksibel anvendelse bliver børnehavens grupperum: $22 \times 2 \text{ m}^2 = 44 \text{ m}^2$ frit gulvareal.

Samlet skal børnehuset benyttes af 182 børn og ca. 40 voksne.

Ved kvalitetsniveau C er der ikke yderligere krav til børnearealer end, hvad der kan tilvejebringes i disse grupperum, hvorfor det påhviler tilbudsgiver at skabe en høj brugsværdi af de øvrige rumtyper som garderober og fordelingsarealer.

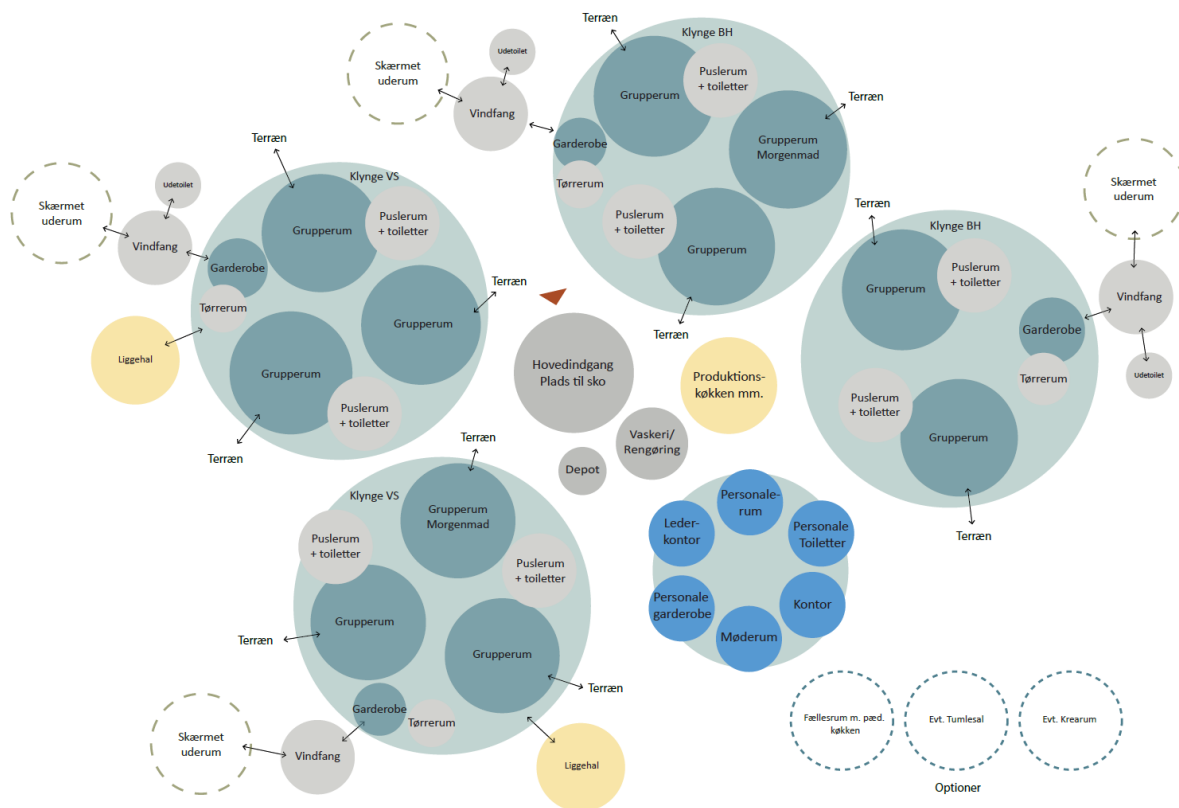
Fleksibilitet

Med læring fra COVID 19 ønskes hele institutionen inkl. udearealer disponeret, så det i perioder er muligt at ændre det centrale flow til decentrale og hygiejneopdelte flows ude i klyngerne.

3.2. Generel funktionsbeskrivelse og organisering

Daginstitutionen består af fire hovedområder:

- *Børneområde, hvis primære anvendelse gøres af børn*
- *Serviceområde som fx vindfang, børnegarderober, puslerum, liggehal, produktionskøkken m.m.*
- *Personalefaciliteter*
- *Udeområder med decentrale skure*

Figur 1: Organisationsdiagram viser princip for ønsket relation mellem børnearealer og servicearealer. Diagrammet er uafhængigt af det endelige antal børnegrupper. Diagram viser princip for indretning ved at medtage fællesfunktioner (option).

3.3. Børnearealer

Grupperum og fællesarealer er områder, som primært anvendes af børnene til leg og pædagogiske aktiviteter i dagligdagen. Det er de arealer, der skal prioriteres højest.

Grupperum organiseres med tilhørende puslerum. En klynge organiseres med en anvendelig børnegrarderobe og tørrerum, fordelingsareal og eget vindfang med udgang til legeplads. En klynge kan bestå af enten vuggestue- eller børnehavebørn. Vuggestueklynger suppleres med tørskoet adgang til liggehal.

Hver børneklynge organiseres, så ét grupperum i klyngen kan fungere som morgenstue med mulighed for servering af morgenmåltid. I takt med dagens tilstrømning af børn åbnes de øvrige rum i klyngen. Herved kender barnet alle voksne i sin klynge. Dette øger både tryghed for barnet og fleksibilitet for personalet i forhold til åbne- og lukkesituationer. Det enkelte barn får derudover mulighed for at opbygge relationer til andre børn i klyngen ud over dem i egen gruppe.

3.3.1. Grupperum i børnehave og vuggestue

Grupperummet er en central del af børnearealet. Det er børnegruppens faste base, udgangspunktet for barnets sociale liv og derved grundstenen i bygningen og i institutionens liv. Grupperummets centrale rolle medfører, at rummet naturligt danner ramme om mange forskellige aktiviteter i løbet af en dag. Rummet bør derfor underbygge de mange pædagogiske aktiviteter ved at tilgodese fleksibilitet og rumlig variation og ved at være oplevelsesrigt og inspirerende. Grupperum må derfor gerne have forskellig, farvemæssig karakterer for derigennem at forstærke det personlige og gruppemæssige tilhørsforhold.

Det enkelte grupperum skal som minimum overholde kvalitetskravet, men det må også meget gerne være større. Rummet opdeles i et mindre og et større rum. Det store rum anvendes til spisning, leg på gulv og kreative aktiviteter, mens det lille rum anvendes til tumlerum, musik/eventyr, hvilerum og evt. soverum. Der sikres visuel forbindelse mellem de to rum i voksenhøjde.

Grupperum i en klynge må forventes indrettet, så der kan tilbydes forskellige fordybelsesrum til læsetid, sprogtræning og lignende.

Det mest funktionskrævende tidspunkt på dagen er spisepausen, hvor op til 22 børn skal sidde grupperet ved borde, men rummet skal ikke bære præg af denne funktion med mange borde uden for spisepauserne. Det skal være nemt at rengøre rummet efter spisetid, så gulvfladen generelt opleves anvendelig og attraktiv.

Der skal sikres naturlig udstillingsplads, dels som integrerede flader på vægge, dels som hylder eller lignende. Vindueskarme udnyttes til ophold for børn/opbevaring. Generelt skal der tænkes i ophold og leg i forskellig størrelse børnegrupper med plads til at trække sig fra gruppen i alle rum - uden at blive væk.

Der ønskes visuel forbindelse mellem grupperum, og eventuelt dørforbindelse, så det er muligt at arbejde på tværs af grupperne.

Tilbudsgiver skal disponere lokal depotplads i form af en skabsvæg i hvert grupperum med plads til mindre rekvisitter, der hurtigt kan findes frem, samt skuffemøbel til affaldssortering (for børn). Skabsvæg er en bygherreleverance.

Grupperummet udføres med mulighed for adgang til udendørs privatzone med udendørs belysning.

Eksempler på rumlig opdeling af grupperum (RUBOW arkitekter).

3.3.2. Børnegarderober

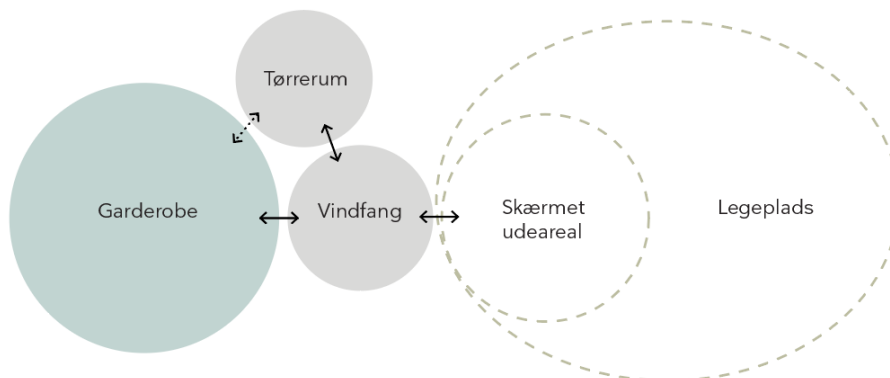
Der disponeres med enten separate garderober for hver grupperum eller fælles garderobe for alle grupperum i en klynge, indrettet i zoner, så det er nemt for det enkelte barn at finde sin egen plads. Der forberedes til installation af tjek in funktion i form af touchskærm eller stor iPad.

En garderobezone for en børnehave disponeres med plads til 22+4 åbne garderobeskabe og med 14+4 i en vuggestuegruppe. Et garderobeskab skal indeholde bænke og plads til overtøj, taske, cykelhjelm, fodtøj samt en kasse til vanter, huer o.l. Garderobeskabe monteres på væg og med et minimum af støtte på gulv af hensyn til rengøring. Garderobeskabe er en bygherrelevance.

Garderobeområdet disponeres som en skofri zone, så det er muligt at bruge det til leg i løbet af dagen. Området skal tilføres gode dagslysforhold og integreret akustisk regulering.

3.3.3. Vindfang i klyngen

Forældreansvar understøttes i forbindelse med både ankomst og afhentning. Forældre tager selv barnets fodtøj med fra hovedindgangen til det decentrale vindfang i klyngen. Herfra hentes fodtøjet igen ved afhentning. Der etableres tørrerum til flyverdragter i direkte tilknytning til vindfang, så skidt holdes på et afgrænset område. Fra garderoben kan barn og forældre tilgå puslerummet, hvor der kan vaskes hænder, inden barnet afleveres på stuen.

Figur 2: Forældre inddrages i den daglige håndtering af børnenes overtøj. Flow udlægges, så det er enkelt at finde børnenes ejendele, sommer og vinter.

Ved pandemier eller lignende kan vindfanget i klyngen benyttes som primær forældre-
adgang. Vindfanget skal indrettes med en fulddækkende måtte og åbne skohylder med
plads til støvler for alle klyngens børn samt knager til personalejakker og udstyr. Vind-
fang ønskes så vidt muligt udstyret med vaskerende.

3.3.4. Puslerum/børnetoilet

Der etableres et puslerum/børnetoilet til hvert grupperum. Der skal være vindue mel-
lem puslerum og grupperum, så personalet kan have visuel kontakt med børn i gruppe-
rummet samtidig med, at de pusler. Der skal være manuelt oplukkeligt vindue i yder-
væg i alle puslerum.

Adgang til toilet/puslerum må af hygiejnemæssige årsager ikke ske via grupperummet.
Alternativt skal der etableres forrum imellem grupperum og toilet/puslerum.

Hver pusleplads skal disponeres så der opnås et godt ergonomisk arbejdsmiljø. Der skal
være plads til to puslebord med hæve-sænke funktion og to toiletter pr. puslerum/bør-
netoilet, vaskerende til børnenes håndvask samt individuelle hylder til opbevaring af
børnenes skiftetøj, som skal forberedes til låger af hygiejnehensyn.

Der kan eventuelt etableres et fælles puslerum til to grupperum, hvor der i så fald skal
indrettes tre pusleborde og tre børnetoiletter.

Bestykning af hhv. vuggestue og børnehave varierer. Tilbudsgiver skal disponere skabs-
plads til opmagasinering af bleer i puslerum.

Vaskerende udføres med berøringsfri armaturer og indmuret spejl i væg.
Vasken skal være forsynet med prop i afløb til vask af legetøj.

Gulve skal udføres med skridsikker belægning og afløb.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
3. Funktionsprogram

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 22.09.2022
Side : 16/24

Toiletter afskærmes med spanske vægge uden døre, hvorved lydgener fra klaprende døre undgås. Derfor er det vigtigt, at mindst ét toilet er visuelt afskærmet for øvrige opholdszoner i rummet.

Reference på spanske vægge uden døre, spejle på vægge, robust puslebord og farvesætning.

Bygherren leverer som bygherreleverance pusleborde. Totalentreprenøren skal udføre el og VVS samt montere de elektrisk betjente pusleborde. Puslebordene har indbygget håndvask med berøringsfrit håndvaskearmatur, og der placeres to borde i hvert puslerum, og de skal kunne betjenes uafhængigt af hinanden, hvilket indretningen skal afspejle.

3.3.5. Udetoilet

Da børn tilbringer en stor del af deres vågne tid i institutionen udendørs, skal de have mulighed for at komme til et toilet nemt og hurtigt. Derfor skal der være direkte adgang fra legepladsen til to udetoiletter i hhv. børnehaven og ét i vuggestuen.

3.4. Fælles- og fordelingsarealer

Arealkrav til børnehuset iht. kvalitetskrav C overholdes ved etablering af de ønskede grupperumsstørrelser. Fordelingsarealer kan, ved en hensigtsmæssig planlægning og indretning, udnyttes som supplerende fællesareal med sin helt egen legeværdi og rumlige karakter, som er med til at skabe de små nærområder.

Fordelingsarealer ønskes derfor udformet, så de kan anvendes til forskellige aktiviteter ved anvendelse af fremspring og nicher til ophold, leg, udstilling mv. Arealer forberedes til montering af elementer som motorikskinner, fast inventar, opholdsplateauer, grotte, huler, klatrevæg, kørebane o.l. Fordelingsarealer udformes med god akustisk regulering, dagslys og udsyn til omgivelserne.

Reference på aktive gangarealer og kanter.

Eksempel på anvendeligt fordelings- og garderobeareal, Børnehuset Himmel og hav, RUBOW arkitekter.

3.5. Servicearealer

Serviceområderne indeholder blandt andet depot, liggehal, personalefaciliteter, køkken m.m., der beskrives nærmere i de følgende afsnit.

3.5.1. Hovedindgange

Daginstitutionen skal have to indbydende velkomstområder for børn og forældre. Der skal være mulighed for at anvende hovedindgang som central ankomst, så børn og forældre kan sidde og tage sko af i ro og mag. Hovedindgang disponeres med en info-skærm og plads til billeder af personalet. Som udgangspunkt anvendes vindfang i hver klynge også til den daglige ankomst og afhentning.

3.5.2. Personalefaciliteter

Personalefaciliteter omfatter kontorer, møde-/arbejdsrum, personalerum, garderobe, toiletter og bad. Faciliteter ønskes placeret samlet og i eget område. Det skal her være muligt at have fortrolige samtaler med forældre uden, at andre børn og voksne kan følge med.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
3. Funktionsprogram

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 22.09.2022
Side : 18/24

For at undgå forvirring med dobbelt-farvel for børnene skal samtalerummet placeres, så forældre kan forlade institutionen efter samtalen uden at skulle gennem børneområdet igen.

Lederens synlighed vægtes højt i institutionerne, og derfor bør lederkontorets placering være synligt og let tilgængeligt tæt ved hovedindgangen. Samtidig skal der tages hensyn til, at kontoret er en arbejdsplads, hvor der også skal kunne afholdes personalefølsomme samtaler.

Der skal etableres tekøkken i personalerummet. Rummet indrettes med en kombination af spiseborde og bløde møbler samt to flex-arbejdspladser.

Personalerum, -garderobe, -toilet og -bad bør så vidt muligt tænkes sammen. Køkkenpersonalet skal have garderobeskabe til både privat tøj og til arbejdstøj, så tøjet kan holdes adskilt. Det øvrige personale skal have et taskeskab, bøjlestang og skohylde stillet til rådighed. Der skal disponeres plads til garderobe- og taskeskabe, som er bygher-releverancer.

De 4 ekstra garderobe, der er nævnt i forbindelse med børnegarderoberne, er til personalets overtøj/flyverdrag/støvler til personalet ude i hver klynges garderobe.

3.5.3. Produktionskøkken og vareindlevering

Køkkenet skal disponeres med udgangspunkt i arbejdsgange og fødevarerhåndtering, eksempelvis skal færdigproduceret mad kunne transporteres direkte ud af køkkenet uden at skulle gennem "beskidte" områder som opvask og grøntafdeling. I et børnehus som dette med 11 grupper skal der være separat opvaskerum for at tilgodese køkkenpersonalet i forhold til støjgener. Der etableres separat ventilation i opvaskerummet.

Køkkenet skal være et produktionskøkken for mad til 182 børn og 40 voksne. Tilbudsgiver skal i øvrigt udføre opbevaringsplads i form af hylder/reoler, skabe og skuffer samt til affaldssortering.

Vinduer i køkken og depot, som er manuelt oplukkelige, skal være forsynet med insektnet.

Køkkenet er på mange måder institutionens hjerte og stedet, hvor mange retter deres opmærksomhed mod på bestemte tidspunkter af dagen. Personale og børn henter måltider i køkkenet flere gange dagligt. Det er derfor vigtigt, at køkkenet placeres centralt og synligt, så det er let tilgængeligt for brugerne.

Køkkenet og køkkendepotet skal være placeret på en sådan måde, at det er tilgængeligt både for de forskellige grupper inde fra huset og for dem, der leverer varer til køkkenet. Varelevering skal ske via en direkte adgang til køkkendepotet og evt. kølerum.

Der skal skabes plads til 11 madvogne i direkte tilknytning til køkkenet. Service placeres ved udgangen til fordelingsarealet i store skabe, som er nemme at komme til for pædagoger med følge af børn, der har til opgave at dække bord.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
3. Funktionsprogram

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 22.09.2022
Side : 19/24

3.5.4. Depoter

Der skal etableres fire slags depotmuligheder i daginstitutionen:

- Centraldepot til opbevaring af større indkøb til institutionen som bleer, toiletpapir, årstidspynt og rekvisitter til klyngerne samt kopifunktion. Centraldepotet skal placeres, så der er nem adgang for varelevering og skal indrettes med plads til 500 mm dybe hylder fra gulv til loft.
- Køkkendepot, som indrettes hensigtsmæssigt med selvbærende hygiejnereoler. Der skal så vidt muligt være direkte adgang fra køkkenet til køkkendepotet. Køkkendepotet skal ventileres, og der skal være fokus på placeringen af køle/fryseskabe i rummet. Køkkendepotet skal indrettes, så arbejdet kan foregå i bekvemme arbejdsstillinger, og sådan at rullevoogne uden besvær kan benyttes, når tunge og større maskiner skal flyttes. Er der dør imellem køkkenet og depot, stilles der krav om, at døren skal kunne stå åben, så arbejdsgange kan udføres let og ubesværet.
- Nærdepot i form af depotskabe i grupperummene til de effekter, der bruges dagligt, herunder hagesmække, musikredskaber, papir, spil, perler, farver og legetøj samt affaldssortering.
- Depotskabe til madrasser og dyner i hver klynge.

3.5.5. Rengøringsrum og vaskeri

Der skal etableres rengøringsrum inde i bygningen med vask og plads til viskestykker, klude mv. Rengøringsrum etableres med udslagsvask, hylder, gulv afløb, elstik, ventilation og udadgående dør.

Totalentreprenør skal etablere et vaskeri med hhv. to industrivaskemaskiner og to industritørretumblere. Rummet indrettes med åbne hylder og bordplade med vask/berøringsfri armatur. Vaskemaskiner og tørretumblere er bygherreleverancer, som totalentreprenøren skal montere.

Rengøringsrum og vaskeri kan med fordel sammenlægges til ét rum. Ved sammenlægning af de to rum skal der både etableres en udslagsvask og en bordvask i rummet. Servicearealerne skal placeres tilgængeligt og funktionelt. Det er vigtigt med hylde meter til opmagasinering af rengøringsartikler.

3.5.6. Liggehal

Der etableres uisolerede liggehaller i direkte tilknytning til vuggestuerne. Er det ikke muligt med direkte tilknytning, må der højst være 3 m mellem udgang fra klyngen og liggehal, og forbindelserne udføres med overdækning. Der indbygges varmeskabe til madrasser og dyner i hver liggehal. Liggehallen skal placeres, så den er afskærmet for overophedning (gerne nordvendt), støj fra legende børn, støjende biler og øvrige støj kilder i området samt afskærmet mod katte, fugle, rotter mv. En liggehal skal disponeres, så krybber/barnevogne kan placeres, så der opnås en god arbejdsstilling, og børn selv kan kravle op. Krybberne måler 1300 x 550 mm, og er en bygherreleverance.

Belysning skal være rolig og dæmpbar. Overvågningsalarmer skal være lydløse. Og det skal fysisk være nemt at holde opsyn med rummet. Liggehaller bygges ikke til fleksibel brug. De etableres, så det svarer til det antal vuggestuegrupper, der planlægges at være, når institutionen skal ibrugtages.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
3. Funktionsprogram

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 22.09.2022
Side : 20/24

3.6. Indretning af udearealer

Udearealer disponeres i hhv. et offentligt, trafikfredet ankomstområde og en skærmet legeplads.

3.6.1. Ankomstområde

Ankomst sker fra nord af Tranehusene, hvor eksisterende parkeringsplads genanvendes. Ankomstområdet på Børnehusets egen matrikel disponeres imødekomende og med god plads og en hensigtsmæssig afvikling af bløde trafikanter, cykelparkering, renovation, vareindlevering og renovation. Der etableres handicapparkering og plads til varebil samt vendeplads for renovationskøretøj på egen grund. Eksisterende brandvej i skel mod nord kan genanvendes. Der etableres et roligt område med bænke til ventende børn i forbindelse med ekskursioner.

3.6.2. Legepladsen/udearealer

Legepladsområdet er børnenes frirum, og den skal rumme oplevelser og udfordringer, indbyde til eventyr og give plads til fantasi og opfindsomhed. Legepladsen fremstår indhegnet, og eksisterende hegn kan om muligt genanvendes. Der etableres låge til ankomstområdet, så forældre kan tilgå legepladsen direkte, herunder få direkte adgang til de decentrale vindfang i børneklyngerne.

Legepladsen skal opfordre børnene til bevægelse. Alle børn har en naturlig glæde ved at bevæge sig, så længe det er sjovt og udfordrende, og både de yngste og de ældste børn skal have mulighed for at være aktive. Legepladsen skal give børnene forskellige naturoplevelser og stimulere deres sanser. Børn oplever og lærer med hele kroppen, og naturoplevelser og erfaringer med naturens elementer er vigtige i både leg og læring.

Legepladsen fremstår i dag med stor variation og sansestimuli for børn, og dette ønskes i høj grad bevaret. Børn oplever og lærer med hele kroppen, og naturoplevelser og erfaringer med naturens elementer er vigtige i både leg og læring. Den grønne legeplads er særligt attraktiv, da den præges af årstidernes skiften og både tiltrækker dyreliv og producerer plantemateriale, der frit kan indsamles og leges med.

Overskudsjord skal forsøges genanvendt i rimeligt omfang og benyttes til at skabe nye topografier i området som bakker og lavninger, der er oplevelsesrige i børnehøjde, og stadig sikre et godt overblik i voksehøjde.

Legepladsen skal kunne rumme mange børn til forskellige og samtidige aktiviteter, og den skal skabe både tryghed og udfordringer for de relevante aldersgrupper. Det betyder blandt andet, at der skal være mange måder at bruge legepladsen på og mange mulige måder at komme fra ét sted til et andet.

Udearealet disponeres i mindre hovedområder, ét for hver klynge, så det er nemt for personalet at bevare overblikket over en børnegruppe/klynge. Der nuanceres mellem legearealer til små og store børn. Udgange fra hver klynge etableres i relation til et skærmet uderum, så det er let at lukke børn ud i hold, især i vinterperioden, hvor det tager tid at tage overtøj på. Fra det afgrænsede uderum kan man via en lille låge tilgå legepladsen.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
3. Funktionsprogram

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 22.09.2022
Side : 21/24

Alle klynger ønskes udført med adgang til et overdækket terrasseområde, der dels udvider sæsoner, dels skaber naturlige samlingspunkter til eftermiddagsfrugt og pædagogiske aktiviteter mv. De udendørs lærings- og legemiljøer disponeres, så de er funktionsdygtige fra ibrugtagning.

Der skal udføres udvendige vaskerender i nærheden af hvert udetoilet, så det er nemt at vaske hænder og hente vand til leg. Derudover skal der udføres udvendige vandtapsteder for tilslutning af haveslange.

3.6.3. Legeplads

Følgende funktioner, ud over ovenstående, ønskes som minimum etableret som basislegeplads, af totalentreprenøren:

- Hegn med låger i forbindelse med ankomstområde
- Flere motoriske bakker og vildnis
- (Overdækkede) spiseområder i forbindelse med udgange til legeplads

Derudover er legepladsudstyret en option, som skal prissættes af totalentreprenøren.

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
4. Optioner

Dato : 08.08.2022
Rev. dato :
Side : 22/24

4 Optioner

Der er ønske om optionspriser på supplerende aktivitetsrum:

- Fællesareal, pædagogisk køkken
- Tumlesal
- Krearum
- Skure og hegn

Aktivitetsrum må ikke udføres som gennemgangsrum, da det begrænser rummets anvendelsesmuligheder.

Derudover skal der oplyses optionspris på legepladsudstyr inkl. faldunderlag iht. gældende regler herom. Endvidere er der optioner på LAR og solceller, der er beskrevet i Byggeprogram del 2_ tekniske krav.

4.1.1. Fællesareal med pædagogisk køkken

Fællesarealet er det særlige sted, der udstråler børnehus og plads til fællesskab. Rummet kan udformes som en udvidelse af fordelingsarealet i forbindelse med hovedindgangen, så det kan anvendes til samling, mødested og legerum for de større børn.

Rummet udstyres med et pædagogisk køkken, der kan bruges som børnekøkken.

Rummet udformes, så det er muligt at tilføje fast inventar i form af et aktivitetslandskab, siddeplateauer e.l., der kan bruges af både voksne og børn. Akustik indgår som en del af rummets tema.

Rummet forberedes for lofthængt projektor med projektion på en velegnet overflade eller integreret lærred, så det kan benyttes til korte orienteringer i forbindelse med forældremøder.

Eksempler på ankomstareal.

4.1.2. Krearum med depot

Krearummet er et mindre værkstedsrum, der emmer af 'Shanes Værksted' med synlige opbevaringshylder der sikrer, at rummet altid står klar med farver og materialer. Rummet skal udformes med godt dagslys og god mulighed for fordybelse. Her kan være plads til min. 12 børn. Der er vægplads til hylder og ophængningssystem til tørring af tegninger.

Totalentreprise
 Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
 4. Optioner

Dato : 08.08.2022
 Rev. dato : 16.12.2022
 Side : 23/24

Reference på Krearum med åben reol samt dybe vindueskarme til udstilling og opbevaring. Børnehuset Æblekassen, RUBOW arkitekter.

4.1.3. Tumlesal med depot

Tumlesalen er et regulært, rektangulært eller kvadratisk bevægelsesrum med frit gulvareal, som indrettes til aktiviteter for en hel børnegruppe.

Aktiviteter kan være motorik, sanglege, film, teater, boldspil, afspænding, samling og fri fysisk leg. Rummet udformes med udsyn til omgivelserne, men uden forstyrrende indblik fra børn på legepladsen.

Rummet skal disponeres med adgang til depotplads for skumredskaber mv. Rummet kan tilknyttes ankomstområdet, så de to områder kan understøtte hinanden ved særlige lejligheder.

Eksempler på tumlesal.

4.1.4. Legeplads

Legepladsen disponeres med faldunderlag iht. gældende regler. Legepladsudstyr inkl. faldunderlag er en option på tilbudslisten. De øvrige forhold skal være indeholdt i totalentreprisen.

Se i øvrigt bilag *IBØB_AK krav til legepladsudstyr_option*

Totalentreprise
Byggeprogram del 2 – Værdi og funktionsprogram
4. Optioner

Dato : 08.08.2022
Rev. dato : 16.12.2022
Side : 24/24

4.1.5. Skure, renovation og cykler

Der etableres en række forskellige skure, som ønskes udformet og placeret, så de fremstår integreret og harmonisk i forhold til det øvrige byggeri. Døre skal placeres på langsiden, så man kan komme nemt ind til tingene i skuret. Der etableres belysning med bevægelsesføler. Alle skure skal kunne aflåses, og de skal være sikret imod rotter.

Alle nødvendige tiltag i forbindelse med rottesikring af skure skal foretages, så den lever op til myndighedskrav og ikke efterfølgende påhviler bygningsejer ekstraudgifter.

Levering og montering af alle skure og nye hegn prissættes under optionsprisen på tilbudslisten pkt. "skure og hegn i terræn". Projektering og myndighedsbehandlingen ligger stadig hos totalentreprenøren.

Barnevognsskur

Skur til institutionens turvogne, ladcykler m.m. skal ligge hensigtsmæssigt i forhold til, at børn og pædagoger let og ubesværet kan 'pakke' turvogne og cykler uforstyrret af aktivitet på legepladsen. Adgangen til skuret skal muliggøre, at der kan komme ladcykler og store vogne ind og ud - både ift. manøvre- og adgangsforhold.

Skuret skal kunne indeholde:

- 4 x børnebusser (til en hel vuggestuegruppe)
- 2 x lad-elcykler
- 3 tvillingeklapvogne
- 2 stk. klapvogne med 6 sæder per vogn.

Legepladsskur

Der etableres decentrale skure til legeredskaber. Skur til opbevaring af udendørslegetøj bør opfattes som et aktivt element på legepladsen, der kan leges ved eller rundt om, gemmes bagved eller benyttes som rumdelende element.

Der etableres skur med plads til opbevaring af børnecykler og mooncars umiddelbart i nærheden af kørebaner/-arealer.

Haveskur

Der etableres mindre skur til manuelle haveredskaber som trillebør, koste mv. Skuret kan placeres i forbindelse med affaldsgården.

Cykelskur

Der etableres overdækket cykelparkering til personale iht. myndighedskrav.

Affaldsgård/Renovation

Der sikres afskærmet og aflåst område til renovation, som overholder myndighedskrav i forhold til størrelse og afstand til kørevej. Se byggeprogram del 2_tekniske krav.

Hegn

- Hegn med låger i forbindelse med ankomstområde